

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΡΟΦΙΜΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ**

ΕΞΑΙΡΕΤΙΚΑ ΕΠΕΙΓΟΝ

Αθήνα, 16.09.2024

Αριθμ. πρωτ.: 3568/276264

Ταχ. Δ/ση Βερανζέρου 46
Ταχ. Κώδικας 104 38
Πληροφορίες Δ. Παπανικολάου, Μίντζα Διονυσία, Θ. Δέλλιος
Τηλέφωνο 2102125710, 2102125712, 2105271619
E-mail dpapanikolaou@minagric.gr dmintza@minagric.gr
thdellios@minagric.gr

ΠΡΟΣ: ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

ΘΕΜΑ: «Απαγορευμένες Ζώνες λόγω επιβεβαίωσης εστιών Ευλογιάς των προβάτων και αιγών στην Ελλάδα-Μετακινήσεις αιγοπροβάτων, νοπού γάλακτος, ζωικών υποπροϊόντων και ζωοτροφών εντός και εκτός απαγορευμένων ζωνών-Τροποποίηση των παρ. Ζ, Θ, Ι»

ΣΧΕΤ:Η με αριθ. πρωτ. 1750/388758/18.12.2023 εγκύκλιος της υπηρεσίας μας.

Τροποποιούνται οι παρ. Ζ, Θ, Ι της απόφασης 1750/388758/18.12.2023 ως εξής:

Ζ.ΜΕΤΑΚΙΝΗΣΕΙΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ ΠΟΥ ΔΙΑΤΗΡΟΥΝΤΑΙ ΣΕ ΠΕΡΑΙΤΕΡΩ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ ΖΩΝΗ ΠΡΟΣ ΑΜΕΣΗ ΣΦΑΓΗ

- 1.Απαγορεύονται όλες οι μετακινήσεις αιγοπροβάτων από την περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη σε προορισμό εκτός της εν λόγω περαιτέρω απαγορευμένης ζώνης.**
- 2.Επιτρέπονται οι μετακινήσεις αιγοπροβάτων για άμεση σφαγή, εντός της περαιτέρω απαγορευμένης ζώνης.**
- 3.Τα αιγοπρόβατα που προορίζονται για μεταφορά υποβάλλονται σε κλινική εξέταση από την αρμόδια αρχή 24 ώρες ή λιγότερο πριν από την ημερομηνία μεταφοράς.**

Η αρμόδια αρχή δύναται να εγκρίνει μετακινήσεις νοπού κρέατος από αιγοπρόβατα της απαγορευμένης ζώνης εφόσον αφαιρεθούν τα εντόσθια από το σφάγιο. Τα αφαιρούμενα εντόσθια χαρακτηρίζονται ως ΖΥΠ κατηγορίας 3 και διαχειρίζονται σύμφωνα με την ενότητα Ι της παρούσας εγκυκλίου. Από την παρούσα παράγραφο εξαιρείται ο Δήμος Σαμοθράκης.

Θ.ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΝΩΠΟΥ ΓΑΛΑΚΤΟΣ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ ΛΟΓΩ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ ΕΥΛΟΓΙΑΣ ΠΡΟΒΑΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΩΝ

Σύμφωνα με τον Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμό 2020/687 της Επιτροπής, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει, **απαγορεύονται** οι μετακινήσεις νωπού γάλακτος και πρωτογάλακτος που προέρχονται από ζώα από εκτροφές που βρίσκονται στην απαγορευμένη ζώνη.

Ωστόσο, στα άρθρα 33 και 49 του εν λόγω Κανονισμού αναφέρονται οι ειδικοί όροι για την έγκριση μετακινήσεων νωπού γάλακτος που προέρχεται από εκτροφές που βρίσκονται στη ζώνη προστασίας και τη ζώνη επιτήρησης, αντίστοιχα. Το νωπό γάλα μπορεί να μετακινηθεί σε εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος για να υποβληθεί στην επεξεργασία μετριασμού του κινδύνου που καθορίζεται στο παράρτημα VII του Κατ' Εξουσιοδότηση Κανονισμού 2020/687.

Η μετακίνηση νωπού γάλακτος από την εκτροφή προέλευσης στην εγκατάσταση μεταποίησης πρέπει να πραγματοποιείται **μέσα σε κλειστούς περιέκτες** και η εγκατάσταση μεταποίησης πρέπει να βρίσκεται στην ίδια απαγορευμένη ζώνη ή όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην απαγορευμένη ζώνη και πρέπει να λειτουργεί υπό την επιτήρηση επίσημων κτηνιάτρων.

Για την αποτροπή μετάδοσης και εξάπλωσης της νόσου ορίζονται τα παρακάτω μέτρα:

1. Τα οχήματα που παραλαμβάνουν γάλα από εκμεταλλεύσεις της απαγορευμένης ζώνης δεν πρέπει να παραλαμβάνουν γάλα από **ελεύθερες περιοχές**.
2. Ειδικότερα, ισχύουν τα παρακάτω:
 - 2.1. Θα πρέπει να υπάρχουν οχήματα **αποκλειστικής χρήσης** στις **ζώνες προστασίας και επιτήρησης τα οποία κινούνται αποκλειστικά** σε αυτές τις ζώνες και τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από την περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη και από ελεύθερες περιοχές. Τα εν λόγω οχήματα πρέπει να παραλαμβάνουν **πρώτα από τη ζώνη επιτήρησης και μετά από τη ζώνη προστασίας**.
 - 2.2. Θα πρέπει να υπάρχουν οχήματα **αποκλειστικής χρήσης στην περαιτέρω απαγορευμένη ζώνη** τα οποία δεν παραλαμβάνουν γάλα από ελεύθερες περιοχές.
 - 2.3. **Πριν από κάθε είσοδο και έξοδο από εκμεταλλεύσεις πρέπει να γίνεται καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος**.
 - 2.4. Πρέπει να καταγράφεται **η ημερομηνία και ώρα παραλαβής γάλακτος** από κάθε εκτροφή.
 - 2.5. Ο οδηγός του μέσου παραλαβής και μεταφοράς του γάλακτος **απαγορεύεται να μετακινείται άσκοπα εντός της εκτροφής** και να έρχεται σε άμεση επαφή με ζώα ή ζωοτροφές, αλλά θα πρέπει να **παραμένει αυστηρά στο διακριτό χώρο της παράδοσης του γάλακτος**.

- 2.6. **Μετά την τελευταία παραλαβή διενεργείται προσεκτικός καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος** από τον οδηγό και στη συνέχεια, το όχημα δεν κάνει καμία ενδιάμεση στάση για παραλαβή σε άλλη προβατοτροφική εκμετάλλευση παρά κατευθύνεται προς την εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος, **στην οποία διενεργείται εκ νέου καθαρισμός και απολύμανση (εσωτερικός CIP και εξωτερικός).**
- 2.7. Στα οχήματα πρέπει να υπάρχει επαρκής ποσότητα **γαντιών μιας χρήσης, ποδοναριών και φόρμες μιας χρήσης**, για άμεση χρήση από τον οδηγό.
- 2.8. Όταν ο οδηγός φτάνει σε μια εκμετάλλευση **πρέπει να φορέσει τη φόρμα, τα ποδονάρια και τα γάντια** και κατά την αποχώρηση να τα ψεκάσει με απολυμαντικό, να τα βγάλει και να τα αφήσει στην εκτροφή για καταστροφή.
3. **Όλα** τα οχήματα που παραλαμβάνουν νωπό γάλα πρέπει να φέρουν κινητό εξοπλισμό ικανού μεγέθους **(τουλάχιστον 15lt)** για να απολυμανθεί επαρκώς το όχημα πριν από την είσοδο και μετά την έξοδο από τις εκμεταλλεύσεις. Στα οχήματα πρέπει να υπάρχει αρκετή ποσότητα κατάλληλου απολυμαντικού.
4. Τα οχήματα πρέπει να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται επιμελώς τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά πριν πραγματοποιήσουν το επόμενο δρομολόγιο.
5. Η εγκατάσταση μεταποίησης γάλακτος τηρεί αρχείο με τα οχήματα που κινούνται σε κάθε ζώνη και την ιχνηλασιμότητα του γάλακτος που παραλαμβάνει.

Στο πλαίσιο της ενωσιακής νομοθεσίας για την πρόληψη και τον έλεγχο ορισμένων καταγεγραμμένων νόσων (Κανονισμός 2020/687 Παράρτημα VII, όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει), ο μετριασμός του κινδύνου από το γάλα από την απαγορευμένη ζώνη για την ευλογία είναι η παστερίωση που συνίσταται σε μία μόνο θερμική επεξεργασία με αποτέλεσμα τουλάχιστον ισοδύναμο του αποτελέσματος που επιτυγχάνεται με την εφαρμογή 72 °C επί 15 δευτερόλεπτα. Η εγκατάσταση μεταποίησης πρέπει να βρίσκεται **στην ίδια απαγορευμένη ζώνη** ή όσο το δυνατόν πλησιέστερα στην απαγορευμένη ζώνη και πρέπει να λειτουργεί υπό την επιτήρηση επίσημων κτηνιάτρων.

Ι.ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΖΩΙΚΩΝ ΥΠΟΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΑΙΓΟΠΡΟΒΑΤΩΝ ΛΟΓΩ ΚΡΟΥΣΜΑΤΩΝ ΕΥΛΟΓΙΑΣ

Οι περιορισμοί που τίθενται στο εμπόριο λόγω ευλογιάς αφορούν μόνο τα **ZYΠ αιγοπροβάτων** (νεκρά ζώα, κόπρος, γάλα, δέρματα, μαλλί, ΥΕΚ, εντόσθια και λοιποί ιστοί από σφαγεία), που προέρχονται από την απαγορευμένη ζώνη. Οι ακόλουθοι περιορισμοί δεν ισχύουν για μετακινήσεις ZYΠ αιγοπροβάτων που προέρχονται εκτός απαγορευμένης ζώνης καθώς και για λοιπά είδη ζώων.

1. Μέτρα στην εκτροφή ζώων με επιβεβαιωμένο κρούσμα (Κ.2020/687, άρθρο 12)

α) τα νεκρά ζώα και μέρη αυτών, τα οποία πέθαναν ή θανατώθηκαν στην πληγείσα εκτροφή απορρίπτονται με υγειονομική ταφή (Κ.1069/2009, άρθρο 19, παρ.1ε και Κ.142/2011, Παράρτημα VI, Κεφ. III, Τμήμα 1) **εντός της εκτροφής** (βλέπε Παράρτημα).

β) η κόπρος, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών και ακάθαρτων υλικών στρωμνής, συλλέγεται, εμποτίζεται πλήρως με απολυμαντικό και η διαχείρισή της διενεργείται **εντός της εκτροφής** (Κ.2020/687, Παράρτημα IV, σημείο Γ1) με έναν από τους ακόλουθους τρόπους:

- υποβάλλεται επεξεργασία με ατμό σε θερμοκρασία τουλάχιστον 70 °C

- καταστρέφεται με καύση

- απορρίπτεται με υγειονομική ταφή

- συλλέγεται σε κοπροσωρό (βλέπε Παράρτημα) για να αποσυντεθεί υπό θερμότητα, ψεκάζεται με απολυμαντικό και διατηρείται τουλάχιστον για 42 ημέρες, κατά τις οποίες η κοπροσωρός είτε καλύπτεται είτε αναστοιβάζεται για να εξασφαλίζεται η θερμική επεξεργασία όλων των στρωμάτων.

γ) τα λοιπά ζωικά υποπροϊόντα που προκύπτουν από τη θανάτωση των ζώων, δέρματα, μαλλί, γάλα και ζωικό αναπαραγωγικό υλικό, απομονώνονται, απολυμαίνονται και απορρίπτονται με υγειονομική ταφή **εντός της εκτροφής** ή αποστέλλονται προς διαχείριση στην πλησιέστερη εγκεκριμένη μονάδα διαχείρισης (αποτέφρωση ή μεταποίηση) εντός της απαγορευμένης ζώνης (εάν υπάρχουν και εάν το επιτρέπει η δυναμικότητά τους).

Σε περίπτωση που τα ζωικά υποπροϊόντα απομακρύνονται από την εκτροφή προς διαχείριση στην πλησιέστερη εγκεκριμένη μονάδα, ψεκάζονται με απολυμαντικό, συλλέγονται σε κλειστούς και στεγανούς περιέκτες και μεταφέρονται με κλειστά εγκεκριμένα οχήματα μεταφοράς.

Οι τροχοί των οχημάτων ψεκάζονται με απολυμαντικό και το όχημα απολυμαίνεται μετά από κάθε αποστολή.

Η τοπική αρμόδια κτηνιατρική αρχή επιβλέπει την τήρηση των διατάξεων του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1069/2009 κατά τη διαχείριση και τη μεταφορά των ζωικών υποπροϊόντων.

2. Μέτρα στις εγκαταστάσεις εντός απαγορευμένης ζώνης (Κ.2020/687, άρθρο 22)

α) Οι μετακινήσεις φορτίων ΖΥΠ (κατηγορίας 1 και κατηγορίας 2) εκτός των ΥΕΚ και των νεκρών ζώων, που προέρχονται από ζώα που βρίσκονται στην απαγορευμένη ζώνη, **απαγορεύονται** εκτός ζώνης (Κ.2020/687, Παράρτημα VI). Η διαχείριση των ΖΥΠ εντός της απαγορευμένης ζώνης μπορεί να γίνει:

- σε εγκεκριμένες μονάδες διαχείρισης εντός της απαγορευμένης ζώνης (εάν υπάρχουν και εάν το επιτρέπει η δυναμικότητά τους) ή

- με υγειονομική ταφή ή με άλλους τρόπους διαχείρισης εντός εκτροφής (βλέπε κόπρος σημείο 1β) ή εντός της απαγορευμένης ζώνης.

β) Η **διαχείριση των ΥΕΚ** που προκύπτουν από τη σφαγή αιγοπροβάτων εντός της απαγορευμένης ζώνης γίνεται αποκλειστικά στην πλησιέστερη εγκεκριμένη μονάδα αποτέφρωσης (που μπορεί να βρίσκεται και εκτός της απαγορευμένης ζώνης), λαμβάνοντας όλα τα απαραίτητα υγειονομικά μέτρα κατά τη

συλλογή τους (συλλογή σε κατάλληλους, στεγανούς και κλειστούς περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση, χρώση των ΥΕΚ με την ειδική μπλε χρωστική patent blue V E131) και τη μεταφορά τους.

γ) Οι μετακινήσεις νεκρών αιγοπροβάτων και ΖΥΠ κατηγορίας 3 από σφαγεία προς εγκεκριμένες μονάδες διαχείρισης εκτός απαγορευμένης ζώνης, **επιτρέπονται** υπό προϋποθέσεις.

Νεκρά αιγοπρόβατα από εκτροφές ελεύθερες ευλογιάς, επιτρέπεται να μετακινηθούν προς διαχείριση σε εγκεκριμένη μονάδα αποτέφρωσης ή μεταποίησης ή ενδιάμεσου χειρισμού εντός της Χώρας, μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής.

Ζωικά υποπροϊόντα κατηγορίας 3 που προέρχονται από αιγοπρόβατα, τα οποία έχουν σφαγεί στην απαγορευμένη ζώνη, επιτρέπεται να αποσταλούν σε εγκεκριμένη μονάδα μεταποίησης ή αποτέφρωσης ή ενδιάμεσου χειρισμού ζωικών υποπροϊόντων, η οποία βρίσκεται εντός της Χώρας ή σε άλλο κράτος μέλος, κατόπιν συμφωνίας με την αρμόδια αρχή προορισμού.

Σε περιπτώσεις αδυναμίας αποστολής των ΖΥΠ σε εγκεκριμένες μονάδες διαχείρισης, γίνεται υγειονομική ταφή αυτών εντός της απαγορευμένης ζώνης ή σε κατάλληλους χώρους ταφής εντός της Περιφέρειας.

3. Μετακίνηση φορτίων ΖΥΠ από απαγορευμένη ζώνη

Για εντός της Χώρας μετακινήσεις: η αρμόδια αρχή αποστολής ενημερώνει την αρμόδια αρχή προορισμού και ζητά τη σύμφωνη γνώμη της, πριν τη μετακίνηση του φορτίου. Ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει στην αρμόδια τοπική κτηνιατρική αρχή αποστολής το εμπορικό έγγραφο για τη συγκεκριμένη μετακίνηση, το οποίο **υπογράφεται από την αρμόδια κτηνιατρική αρχή αποστολής**.

Για αποστολές προς άλλο Κ-Μ: Η αποστολή ΖΥΠ αιγοπροβάτων κατηγορίας 3 προς άλλο Κ-Μ γίνεται μετά από ενημέρωση και συμφωνία του κράτους προορισμού και συνοδεύεται πέραν του εμπορικού εγγράφου και με το **Υγειονομικό Πιστοποιητικό του Παραρτήματος VIII, Κεφ.ΙΙΙ** (Υπόδειγμα Υγειονομικού Πιστοποιητικού για τη μετακίνηση ζωικών υποπροϊόντων από απαγορευμένες ζώνες που έχουν οριοθετηθεί για την πρόληψη και τον έλεγχο ορισμένων καταγεγραμμένων νόσων).

Τα οχήματα που παραλαμβάνουν ΖΥΠ από την απαγορευμένη ζώνη για διαχείριση σε εγκεκριμένες μονάδες εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης πρέπει:

α) να είναι κλειστά και να διαθέτουν τον απαιτούμενο αριθμό καταχώρησης για την κατηγορία κινδύνου των ΖΥΠ που μεταφέρουν

β) να διαθέτουν κλειστούς και στεγανούς περιέκτες με την κατάλληλη σήμανση ανά κατηγορία κινδύνου των ΖΥΠ που μεταφέρονται

γ) να φέρουν κινητό εξοπλισμό απολύμανσης με ικανή ποσότητα κατάλληλου απολυμαντικού **τουλάχιστον 15lt**

δ) να **απολυμαίνονται επαρκώς** οι τροχοί των οχημάτων κατά την είσοδο και την έξοδο τους από την κάθε εγκατάσταση

ε) να καθαρίζονται και να απολυμαίνονται επιμελώς τόσο εσωτερικά όσο και εξωτερικά με το πέρας του κάθε δρομολογίου

στ) οι αρμόδιες αρχές να τηρούν αρχείο με τα εγκεκριμένα οχήματα ΖΥΠ που κινούνται στην απαγορευμένη ζώνη.

3.1 Ειδικά μέτρα βιοασφάλειας κατά τη μεταφορά ΖΥΠ αιγοπροβάτων από την απαγορευμένη ζώνη

Τα οχήματα που παραλαμβάνουν ΖΥΠ από εκτροφές αιγοπροβάτων της απαγορευμένης ζώνης, συλλέγουν **αποκλειστικά ΖΥΠ στη ζώνη** αυτή και δεν παραλαμβάνουν από ελεύθερες περιοχές.

Τα οχήματα ΖΥΠ που είναι κατάλληλα (στεγανά και κλειστά οχήματα με τον απαραίτητο εξοπλισμό απολύμανσης και προστασίας) για να κυκλοφορήσουν στην απαγορευμένη ζώνη, θα πρέπει να δηλώνονται στην τοπική αρμόδια κτηνιατρική αρχή, η οποία τηρεί σχετικό κατάλογο με τα επιτρεπόμενα οχήματα συλλογής και μεταφοράς ΖΥΠ από εκτροφές αιγοπροβάτων που βρίσκονται στην απαγορευμένη ζώνη.

Τα οχήματα που συλλέγουν και μεταφέρουν ΖΥΠ από εκτροφές αιγοπροβάτων της **απαγορευμένης ζώνης** θα πρέπει να τηρούν τα ακόλουθα μέτρα βιοασφάλειας:

α) Πριν από κάθε είσοδο/έξοδο στις/από τις εκτροφές αιγοπροβάτων γίνεται ενδελεχής καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος. Το όχημα, εάν είναι εφικτό, να παραμένει εκτός εγκατάστασης και να αποφεύγονται οι άσκοπες μετακινήσεις εντός εγκατάστασης.

β) Μετά την τελευταία παραλαβή των ΖΥΠ και αφού διενεργηθεί προσεκτικός καθαρισμός και απολύμανση, το όχημα δεν κάνει καμία ενδιάμεση στάση και οδηγείται κατευθείαν προς τη μονάδα διαχείρισης, στην οποία διενεργείται εκ νέου καθαρισμός και απολύμανση.

γ) Κάθε όχημα διαθέτει τον απαραίτητο κινητό εξοπλισμό (τουλάχιστον 15 λίτρων) για τον καθαρισμό και την απολύμανση των τροχών του οχήματος, όπως π.χ., ένα πλυστικό υψηλής πίεσης με νερό και απορρυπαντικό και ένα δεύτερο ψεκαστικό με το κατάλληλο απολυμαντικό (π.χ. Virkon S με διάλυση 1/1300). Τα ενδεδειγμένα απολυμαντικά αναφέρονται στην ΥΑ 1747/386028/2023, άρθρο 15, κεφάλαιο Λ, παρ.5.

δ) Ο καθαρισμός και η απολύμανση των τροχών θα τεκμηριώνεται με τη Βεβαίωση-Υπεύθυνη Δήλωση πλύσης και απολύμανσης οχήματος που αναφέρεται στο Παράρτημα V της ΥΑ 612/118658/2020 (B1983).

ε) Το όχημα πρέπει να διαθέτει επαρκή ποσότητα από φόρμες μιας χρήσης, ποδονάρια, μάσκες και γάντια για άμεση χρήση από τον οδηγό. Μετά τη χρήση τους και κατά την αποχώρηση του οχήματος από την εγκατάσταση, ψεκάζονται με απολυμαντικό και αφήνονται στην εγκατάσταση για καταστροφή.

Τα οχήματα που συλλέγουν και μεταφέρουν ΖΥΠ από εκτροφές αιγοπροβάτων στην **ελεύθερη περιοχή** σε μονάδα διαχείρισης που βρίσκεται στην απαγορευμένη ζώνη, θα πρέπει να διενεργούν επιπλέον ενδελεχή καθαρισμό και απολύμανση των περιεκτών και του οχήματος, μετά την εκφόρτωση των ΖΥΠ και κατά την έξοδό τους από τη μονάδα διαχείρισης.

3.2 Ειδικά μέτρα βιοασφάλειας κατά τη μεταφορά ΖΥΠ αιγοπροβάτων από θετική εκτροφή

Σε περίπτωση μεταφοράς νεκρών ζώων και ζωικών υποπροϊόντων από θετική εκτροφή αιγοπροβάτων για ευλογία προς απόρριψη, δηλαδή υγειονομική ταφή εκτός εκτροφής ή μονάδα αποτέφρωσης ή μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 1 (ΥΑ 1747/386028/2023, άρθρο 15, Κεφάλαιο Κ-παρ.5 και Κεφάλαιο Α), τότε επιπλέον θα πρέπει:

- α) το όχημα ΖΥΠ να ακολουθεί πιστά καθορισμένο δρομολόγιο που θα υποδειχθεί από την τοπική κτηνιατρική αρχή
- β) το όχημα να είναι κλειστό, απόλυτα στεγανό ή να διαθέτει στεγανούς καλυμένους περιέκτες για τη συλλογή των υλικών, ώστε να διασφαλίζεται η ορθή υγειονομικά μεταφορά του μολυσματικού υλικού που μεταφέρει. Σε περίπτωση χύδην μεταφοράς, τα νεκρά ζώα να τοποθετούνται επάνω σε πριονίδια για την απορρόφηση των υγρών και εντός πλαστικής μεμβράνης.
- γ) το όχημα (εσωτερική και εξωτερική επιφάνεια, καμπίνα οδηγού και τροχοί) να απολυμαίνεται διεξοδικά:
 - μετά τη φόρτωση των υλικών και πριν την αναχώρηση για το χώρο απόρριψης ΚΑΙ
 - μετά την εκφόρτωση των υλικών στο χώρο απόρριψης
- δ) τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται για τη φόρτωση, εκφόρτωση και απόρριψη των ΖΥΠ να απολυμαίνονται διεξοδικά
- ε) ο καθαρισμός και η απολύμανση των οχημάτων να βεβαιώνεται από την τοπική κτηνιατρική αρχή, σύμφωνα με το Υπόδειγμα 16γ της ΥΑ 1747/386028/2023
- στ) το προσωπικό που πραγματοποιεί τον καθαρισμό και απολύμανση του οχήματος πρέπει να είναι εφοδιασμένο, για την ατομική του προστασία, με τον ακόλουθο προστατευτικό εξοπλισμό: ολόσωμη φόρμα μιας χρήσης, ποδονάρια μιας χρήσης ή λαστιχένιες μπότες, ειδικά προστατευτικά γυαλιά, μάσκα μιας χρήσης (απλή ή ειδική), κάλυμμα κεφαλής, γάντια.

Η μονάδα αποτέφρωσης ή μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 1 (εφεξής μονάδα) που παραλαμβάνει ΖΥΠ από θετική εκτροφή θα πρέπει να τηρεί τα ακόλουθα μέτρα:

- α) να διαχειρίζεται άμεσα τα συγκεκριμένα ΖΥΠ κατά προτεραιότητα και να αποφεύγεται, όπου αυτό είναι εφικτό, η προσωρινή αποθήκευση τους εντός της μονάδας
- β) το προσωπικό της μονάδας να φορά ειδική προστατευτική ενδυμασία (φόρμα, μάσκα, γυαλιά, ποδονάρια, γάντια), η οποία ενδυμασία παραμένει στη μονάδα μετά το πέρας των εργασιών προς καταστροφή
- γ) η εκφόρτωση του οχήματος και η φόρτωση της μονάδας να γίνεται με τον ενδεδειγμένο ασφαλή υγειονομικά τρόπο (εντός περιεκτών ή με ειδικά εκφορτωτικά μηχανήματα) αποφεύγοντας τη διαρροή υγρών και στερεών υλικών στον περιβάλλοντα χώρο
- δ) μετά την ολοκλήρωση των εργασιών, να ακολουθεί ενδελεχής καθαρισμός και απολύμανση του οχήματος, των χώρων, του εξοπλισμού και των εργαλείων που χρησιμοποιήθηκαν

ε) ειδικά η **μονάδα αποτέφρωσης**:

- μετά την ολοκλήρωση κάθε κύκλου αποτέφρωσης να λαμβάνεται δείγμα τέφρας για μέτρηση περιεκτικότητας σε ολικό οργανικό άνθρακα (TOC), προκειμένου να επαληθευτεί ο πλήρης βαθμός αποτέφρωσης των υλικών

- η τέφρα φυλάσσεται σε ειδικό σκεπαστό δοχείο και αποστέλλεται σε ΧΥΤΑ

στ) ειδικά η **μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 1**:

- εφαρμόζει τη μέθοδο μεταποίησης 1 (αποστείρωση υπό πίεση)

- το παραγόμενο κρεατοστεάλευρο επισημαίνεται με GTH και στη συνέχεια αποτεφρώνεται σε εγκεκριμένη μονάδα αποτέφρωσης

ζ) ο υπεύθυνος της μονάδας έχει την υποχρέωση τήρησης της ακόλουθης τεκμηρίωσης:

- εμπορικά έγγραφα μεταφοράς των νεκρών ζώων από την εκτροφή προς τη μονάδα
- Βεβαιώσεις-Υπεύθυνες Δηλώσεις πλύσης και απολύμανσης οχήματος που αναφέρεται στο Παράρτημα V της ΥΑ 612/118658/2020 (B1983)
- βεβαίωση της τοπικής κτηνιατρικής αρχής για τον καθαρισμό και την απολύμανση του οχήματος, σύμφωνα με το Υπόδειγμα 16γ της ΥΑ 1747/386028/2023
- επιπλέον η **μονάδα αποτέφρωσης**: θερμοκρασίες του θαλάμου καύσης και μετάκαυσης για κάθε κύκλο αποτέφρωσης και εργαστηριακά αποτελέσματα TOC στο τέλος της αποτέφρωσης
- επιπλέον η **μονάδα μεταποίησης κατηγορίας 1**: τεκμηρίωση των κρίσιμων σημείων ελέγχου της μεθόδου μεταποίησης 1 (μέγεθος σωματιδίων, θερμοκρασία, χρόνος, πίεση) και εμπορικά έγγραφα μεταφοράς του κρεατάλευρου κατηγορίας 1 στη μονάδα αποτέφρωσης

Ειδικότερα, στην περίπτωση που η μονάδα αποτέφρωσης ή μεταποίησης κατηγορίας 1 **γειτνιάζει με σφαγείο**, θα πρέπει επιπλέον να τηρούνται τα ακόλουθα μέτρα:

- κατά την είσοδο στη μονάδα, οι τροχοί του οχήματος παραμένουν τουλάχιστον για 2 λεπτά, κáνοντας μπρος-πίσω τις ρόδες εντός της απολυμαντικής αύλακας, η οποία θα πρέπει να περιέχει ικανή ποσότητα πρόσφατα τοποθετημένου απολυμαντικού υγρού
- το προσωπικό της μονάδας εργάζεται αποκλειστικά στη μονάδα και εντός του χώρου της μονάδας, αποφεύγοντας τις άσκοπες μετακινήσεις στον προαύλιο χώρο
- τόσο το όχημα όσο και η μονάδα, μετά το πέρας των εργασιών τους, καθαρίζονται και απολυμáινονται διεξοδικά. Επίσης την ημέρα λειτουργίας της μονάδας, συστήνεται να μην λειτουργεί το παρακείμενο σφαγείο.

Η διαδικασία συλλογής, μεταφοράς και απόρριψης των ΖΥΠ γίνεται **υπό την εποπτεία της τοπικής αρμόδιας κτηνιατρικής αρχής**. Σε περίπτωση που η πλησιέστερη μονάδα αποτέφρωσης ή μονάδας μεταποίησης 1 βρίσκεται σε διαφορετική ΠΕ ή σε διαφορετική Περιφέρεια από τη θετική εκτροφή, προηγείται επικοινωνία και η σύμφωνη γνώμη της **αρμόδιας αρχής προορισμού**.

Πίνακας. Διακίνηση και διαχείριση ΖΥΠ από απαγορευμένη ζώνη λόγω ευλογιάς.

Είδος ΖΥΠ	Προέλευση	Προορισμός	Τρόπος διαχείρισης
Νεκρά ζώα	Μολυσμένη εκτροφή με ευλογιά	εντός εκτροφής	✓ υγειονομική ταφή εντός εκτροφής
Κόπρος ζώων με ή χωρίς στρωμνή	Μολυσμένη εκτροφή με ευλογιά	εντός εκτροφής	✓ επεξεργασία με ατμό σε θερμοκρασία τουλάχιστον 70°C ✓ καύση ✓ υγειονομική ταφή ✓ κοπροσωρός για τουλάχιστον 42 ημέρες
Δέρματα, μαλλί, γάλα, αναπαραγωγικό υλικό	Μολυσμένη εκτροφή με ευλογιά	εντός απαγορευμένης ζώνης	✓ υγειονομική ταφή εντός εκτροφής ✓ μονάδα αποτέφρωσης ✓ μονάδα μεταποίησης (κατ.1 ή 2)
ΥΕΚ	Σφαγεία εντός απαγορευμένης ζώνης	πλησιέστερη μονάδα εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης	✓ μονάδα αποτέφρωσης ✓ μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού (κατ. 1)
Νεκρά ζώα (από άλλη αιτία εκτός ευλογιάς)	Εκτροφές, σφαγεία εντός απαγορευμένης ζώνης	πλησιέστερη μονάδα εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής	✓ μονάδα αποτέφρωσης ✓ μονάδα μεταποίησης (κατ.1 ή 2) ✓ μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού (κατ. 1 ή 2) ✓ υγειονομική ταφή εντός απαγορευμένης ζώνης
λοιπά ΖΥΠ κατ. 1 και 2	Επιχειρήσεις εντός απαγορευμένης ζώνης	εντός απαγορευμένης ζώνης	✓ υγειονομική ταφή ✓ λοιποί τρόποι διαχείρισης κόπρου εντός εκτροφής ✓ μονάδα αποτέφρωσης ✓ μονάδα μεταποίησης (κατ.1 ή 2) ✓ μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού (κατ. 1 ή 2) ✓ μονάδα κομποστοποίησης με παστερίωση (κόπρος) ✓ μονάδα βιοαερίου με παστερίωση (κόπρος)
ΖΥΠ κατ.3	Επιχειρήσεις εντός απαγορευμένης ζώνης	εντός ή εκτός απαγορευμένης ζώνης μετά από έγκριση της αρμόδιας αρχής	✓ μονάδα αποτέφρωσης ✓ μονάδα μεταποίησης (κατ.3) ✓ μονάδα ενδιάμεσου χειρισμού (κατ. 3) ✓ υγειονομική ταφή εντός Περιφέρειας

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Διαδικασία υγειονομικής ταφής (Σχέδιο αντιμετώπισης έκτακτης ανάγκης – ΥΑ 1747/386028/2023 ΦΕΚ 7121Β/2023, ενότητα Κ4.)

Η απόρριψη με ταφή (Καν.142/2011, Παράρτημα VI, Κεφάλαιο III, Τμήμα 1) **εγκρίνεται από την αρμόδια αρχή** και μπορεί να γίνει:

- εντός εκτροφής, από την οποία προέρχονται τα ζωικά υποπροϊόντα
- σε εγκεκριμένο χώρο υγειονομικής ταφής (ΧΥΤΑ)
- σε κατάλληλο καθορισμένο χώρο, που ελαχιστοποιεί τον κίνδυνο για την υγεία των ζώων, τη δημόσια υγεία και το περιβάλλον, μετά από υπόδειξη των αρμόδιων υπηρεσιών

Η **υγειονομική ταφή** ζωικών υποπροϊόντων επί τόπου πραγματοποιείται υπό τους ακόλουθους όρους :

- ανοίγεται επαρκής τάφος, ανάλογα με την ποσότητα των ζωικών υποπροϊόντων (ενδεικτικά, αναφέρεται ότι 20 ενήλικα βοοειδή = 60 μικρά μηρυκαστικά = 60 χοίροι απαιτούν τάφο μήκους 6 μέτρων, βάρους 4 μέτρων και πλάτους 3 μέτρων)
- στον πυθμένα της τάφρου τοποθετείται (προαιρετικά γεωφασμα/ειδική μεμβράνη για προστασία του υδροφόρου ορίζοντα μήκους περίπου 12 μέτρα για την κάλυψη των νεκρών ζώων) σκόνη ή μικρά τεμάχια ασβέστη
- στη συνέχεια τοποθετούνται τα πτώματα των ζώων και πάλι ασβέστης (η ποσότητα καλύπτεται με τη μεμβράνη, εάν υπάρχει)
- η τάφος κλείνει με στρώμα χώματος ύψους 2 μέτρων περίπου, το οποίο δεν πρέπει να πατηθεί και ψεκάζεται με απολυμαντικό, όπως και η γύρω περιοχή από την κλειστή τάφο.

Ο υπεύθυνος εκτροφής οφείλει να τηρεί μητρώο με τα ακόλουθα στοιχεία (Καν.142/2011, Παράρτημα VIII, Κεφάλαιο IV, Τμήμα 6) :

- ποσότητα, κατηγορία και είδος ζωικών υποπροϊόντων που θάβονται
- ημερομηνία και τόπος ταφής

Κοπροσωρός (Κώδικας Ορθής Γεωργικής Πρακτικής – ΥΑ 1848/278812/2021 – ΦΕΚ 4855Β)

Η κοπριά με στραγγίσματα εναποτίθεται σε **στεγανό δάπεδο** από οπλισμένο σκυρόδεμα (τσιμεντένια κατασκευή ή έδαφος συμπίεσμένο με επιφανειακή στρώση αργίλου). Η κοπριά χωρίς υγρά στράγγισης, όπως η κοπριά με στρωμή, μπορεί να αποθηκευτεί πάνω σε καλά συμπίεσμένο και διαμορφωμένο έδαφος.

Περιμετρικά του δαπέδου εγκαθίσταται **προστατευτικό τοιχίο αντιστήριξης** κατά μήκος των δύο ή τριών πλευρών του, με συνιστώμενο **ύψος τουλάχιστον 1,5 μέτρο**, για αποφυγή διασκορπισμού του

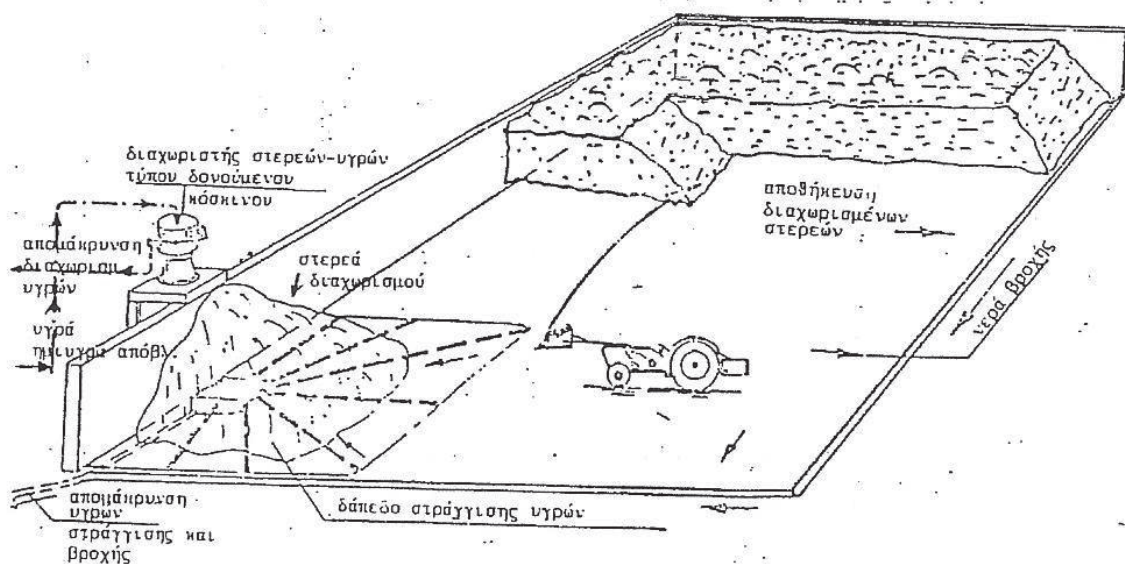
υλικού. Το τοιχίο κατά μήκος της μιας μεγάλης πλευράς, πρέπει να φέρει κάθετες σχισμές πλάτους 3-5 εκατοστών μέχρι ύψος ενός μέτρου, για διευκόλυνση της στράγγισης της κοπροσωρού.

Το **πλάτος** της κοπροσωρού, κυμαίνεται από **4 έως 6 μέτρα** για καλή συγκράτηση των στερεών αποβλήτων πάνω σε αυτό, ανάλογα με την περιεχόμενη υγρασία τους. Για την κοπριά χωρίς στραγγίσματα, μπορεί να τοποθετηθεί περιμετρικά ξύλινος φράκτης.

Το δάπεδο πρέπει να είναι ελαφρά υπερυψωμένο, με ενιαία **κλίση 5-6%** προς ένα κανάλι συλλογής υγρών στράγγισης που καταλήγει σε φρεάτιο συλλογής υγρών κτηνοτροφικών αποβλήτων.

Η κοπροσωρός προστατεύεται από το νερό της βροχής με την πρόβλεψη στεγάστρου ή τη χρήση αεροδιαπερατού πλαστικού φύλλου ή μουσαμά.

Τα στερεά κτηνοτροφικά απόβλητα πρέπει να παραμένουν στην κοπροσωρό για διάστημα τουλάχιστον 6 μηνών για ικανοποιητική χώνευση. Η διαδικασία χώνευσης μπορεί να υποβοηθηθεί με περιοδική παρέμβαση του παραγωγού για αναστροφή (αναμόχλευση) και ύγρανση.

Είμαστε στη διάθεσή σας για κάθε περαιτέρω πληροφορία ή διευκρίνιση.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ ΚΤΗΝΙΑΤΡΙΚΗΣ

ΘΩΜΑΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΡΟΣ

Π.Δ

- 1) Περιφέρειες Χώρας Γενικές Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Δ/νσεις Κτηνιατρικής (Έδρες τους)
- 2) Περιφερειακές Ενότητες Χώρας Δ/νσεις Αγροτικής Οικονομίας και Κτηνιατρικής Τμήματα Κτηνιατρικής (Έδρες τους)
- 3) Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, Τμήμα Αλιευμάτων, Γάλακτος και λοιπών τροφίμων Ζωικής Προέλευσης.
- 4) Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, Τμήμα Ζωικών Υποπροϊόντων,
- 5) Διεύθυνση Κτηνιατρικής Δημόσιας Υγείας, Τμήμα Σφαγείων,
- 6) Διεύθυνση Ζωοτροφών και Βοσκήσιμων Γαϊών, Τμήμα Ελέγχου Ζωοτροφών,
- 7) Διεύθυνση Κτηνιατρικού Κέντρου Αθηνών, Τμήμα Μοριακής Διαγνωστικής, Αφθώδη Πυρετού, Ιολογικών, Ρικετσιακών και Εξωτικών Νοσημάτων
- 8) ΕΦΕΤ, Διεύθυνση Ασφάλειας Τροφίμων, Τμήμα Κρέατος και Αλιευμάτων.

Κοινοποίηση

- 1) Γραφείο Υπουργού,
- 2) Γραφείο Υφυπουργού,
- 3) Γραφείο Γενικού Γραμματέα.